

Perustuslain rikkijat vastuuseen

Valtakunnallinen adressi-
kampanja ja työttömyys-
oikeudenkäyntien sarja
1.3. – 31.5.1985

Karensisanomat
15.3.1985

HÄTÄTILA

Kun Suomessa vuonna 1976 oli 90 000 työtönä, Kekkonen runnasi kasaan hätätilahallituksen pelastamaan maatamme joukkotyöttömyydeltä.

Viime tammikuun työttömyystilastot kertoivat, että työttömyys Suomessa on kasvanut hätkähdyttävän suureksi. Uusi "ennätys" on nyt yli 200 000 työtöntä.

Kuuliko joku presidentin tai hallitusherrojen julistavan, että maassa vallitsee hätätila?

Me emme ole kuulleet. Sen sijaan päivittäisiä uutisia ovat joukkoyrittäjien lomautukset. Hallitus karsii työllisyysohjelmia ja Leppänen haaveilee 200 000 uudesta yrittäjästä.

Tosiasiata on, etteivät tämän maan päättäjät yritäkään vähentää työttömyyttä. Päinvastoin, meille selitetään että työttömyys lähivuosina väistämättä pahenee. On sopeuduttava.

Me tiedämme omasta kokemuksestamme, että työttömyyteen ei voi sopeutua.

Me tiedämme myös, että tekemätöntä työtä tässä maassa riittää. Kysymys on siitä, kumpi pannaan etusijalle: suuryritysten kilpailukyky eli jättivoitot vai työpaikkojen luominen.

Me haluamme tehdä työtä – rahaa tästä maasta kyllä sen järjestämiseen löytyy – siksi vaadimme TYÖTÄ KAIKILLE.

SYYLLISET VASTUUSEEN

Työttömyys on raskas rikos ihmistä, ihmisarvoa kohtaan.

Kuka on syyllinen tähän rikokseen, joukkotyöttömyyteen? Vastaus tähän kysymykseen on tärkeä, se näyttää suunnan josta haetaan ratkaisua työttömyyteen ja sen aiheuttamiin ongelmiin.

Uskomattoman usein ja yllättäviltä tahoilta tuohon kysymykseen vastataan ykskantaan: työttömät itse ovat syyllisiä työttömyyteensä. Näin siitä huolimatta, että jokaista avointa työpaikkaa kohti on satoja työttömiä.

"Työttömät ovat itse syyllisiä" -asennetta on johdonmukaisesti yritetty iskostaa suomalaisiin. Rikoksen uhrit, työttömät, pannaan syytetyn penkille.

Me työttömät olemme tänä keväänä liikkeellä murtaaksemme tuon perinjuurin väärän asenteen. Osoitamme, että syylliset työttömyyteen löytyvät keskuspankkien ja suuryritysten johtokunnista. Paljastamme, että kanssarikollisia istuu tämän maan hallituksessa.

Suomen hallitusmuodon kuudennen pykälän velvoite on yksiselitteinen: valtiovalan on järjestettävä työtä kaikille sitä tarvitseville.

PERUSTUSLAIN RIKKOJAT VASTUUSEEN – syytettyjen penkille on vihdoin saatava rikoksen tekijät.

KARENSSISANOMAT

Julkaisija: Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta

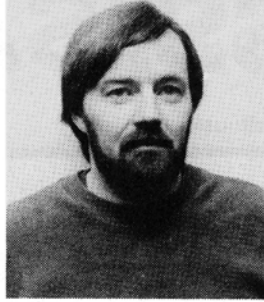
Toimitus: Jukka Heikkinen (vastaava)
Heikki Haapala (toimitussihteeri)

Hinta: 3 mk

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunnan ps-tili 6418 59-9

Painopaikka: Polyprint Oy

—Puheenjohtajan palsta

Tämäkö Suomen tasavallan hallituksen vaihtoehto työttömille?

Edellisessä, joulun edellä julkaistussa työttömien lehdessä vaadimme "Työtä, leipää, elämää".

Mitä olemme saaneet? Emme perustuslain takaamaa työtä, niukanlaisesti leipää ja liian monen kohdalla masennusta, näköalattomuutta ja jopa kuolemaa. Moni elämänsä kyllästynyt, nuorikin, on joutunut valitsemaan pahimman vaihtoehdon, itsemurhan. Esimerkkinä n. 20-vuotias oululainen nuori, jonka alkanut elämä päättyi vesitornista hypähtyyn varmaan kuolemaan. Ympäri valtakunnan näitä tapauksia löytyy kym-

menittäin. Oululainen nuorikainen oli todennut "elämäni päivät ovat täysin turhia".

Hallituksen työvoimaministeri Leppäsen "lääkkeet" purevat, kortistot putsautuvat monin eri keinoin mm. kuoleman kautta. Missä mahtanee piileksiä valtakunnan päättäjien vastuuntunto, omatunto? Tulee pakostakin mieleen, että työtä ei haluta kaikille järjestää. Me työttömät vaadimme työtä kaikille, jokaiselle on löydettävä oma paikkansa yhteiskunnassa. Tämä ei ole liikaa vaadittu.

Hymistelyn linja on nyt loppuun kuljettu. Tähän, hymistelyyn on laskettava miljoonajäsenisen SAK:n ja STK:n yhdessä laatima työvoimapolitiittinen muistio, jolla ei työttömien asiaa paranneta ja se joutaakin mappiin muiden samanlaisten

joukkoon. Työttömät vaativat konkreettista toimintaa SAK:lta. Joukoissa on voimaa.

Työttömien määrää, yli 200.000 ihmistä, on suurin mitä koskaan Suomessa on ollut. On kamppailun aika. Useat kansanedustajat ovat kirjelmällään vaatineet koko hallituksen asettamista valtakunnanoikeuteen tehtäviensä laiminlyönnistä. Me työttömät tuemme aloitetta ja olemme aloittaneet adressikeräyksen: "PERUSTUSLAIN RIKKOJAT VASTUUSEEN". Toivomme jokaisen vastuullisen suomalaisen allekirjoittavan vaatimuksemme "TYÖTÄ KAIKILLE".

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta

Kari Lintunen
puheenjohtaja

Perustuslakivaliokunta tutkii

ONKO HALLITUS RIKKONUT PERUSTUSLAKIA?

Eduskunnan perustuslakivaliokunta tutkii SKDL:n eduskuntaryhmän kuuden kansanedustajan mulstutuksen pohjalta, onko hallitus rikkonut perustuslakia.

SKDL:n kansanedustajat toteivat eduskunnalle jätetyssä muistutuksessaan, että Sorsan hallitus on rikkonut hallitusmuodon työllistämismuutetta.

Hallitusmuoto edellyttää 6. pykälässään, että hallituksen on järjestettävä työtä sitä tarvitseville. Viime viikkoina hallitus on riidellyt siitä, onko työllistämismuutetta sisällytetty myös uuteen työllisyyslakiesitykseen.

Perustuslakivaliokunta päättää myös siitä, onko hallituksen rikkomus sellainen, että pääministeri Kalevi Sorsaa ja muita hänen halli-

tuksensa ministereitä vastaan on nostettava syyte valtakunnanoikeudessa.

Kansanedustaja Ensio Laine (komm) muistuttaa työttömyyden olevan kasvussa, asuntopoliittikan alamien jatkuvan, tuloerojen kasvavan ja kapitalistien asemien vahvistuvan.

— Tästä syyistä vaadimme hallitusta vastuuseen työttömyyden hoidon laiminlyönnistä ja perustuslain rikkomisesta. Siksi SKDL:n eduskuntaryhmä on myös jättämässä välikysymystä asuntopoliittikan hoitamisesta ja asumiskustannusten koahomisesta, tottaa Laine antaa tuksensa hallituksen syyttämiseksi valtakunnanoikeudessa.

□ Kalevi Sorsa

Työttömät
vetoavat:

Toimintaan työllisyyspolitiikan muuttamiseksi

Työttömien mitta on täysi. Pankkien ja suuryhtiöiden voitot kohoavat tuhansiin miljooniin markkoihin. Rahaa Suomessa on. Mutta sitä viedään valtavat määrät ulkomaille, jonne perustetaan tehtaita ja ostetaan suuryrityksiä.

Samanaikaisesti Suomen työttömien määrä on kohonnut yli 200 000. Pakkolomautusten ja irtisanomisten tahti kiihtyy. Maan hallitus myötäilee suuren rahan politiikkaa ja on siten raskaasti omalta osaltaan vastuussa työttömyydestä.

Kun vielä työttömyysturvan kanssa ruvettiin tempullemaan ja pidettiin työttömiä viikkokausia puilla paljailta, ei ole kumma, että työttömät ovat lähdössä liikkeelle.

Työttömien tähän asti varsin heikko järjestäytyneet toiminta on laajenemassa. Oulussa pidettiin 26.2. valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan vuosikokous, jossa päätettiin ryhtyä koko maan käsittävään kampanjaan tunnukseksi "Perustulain rikkojat vastuuseen, työtä kaikille".

Kampanjan vetäjäksi valittiin oululainen Jukka Luttinen, jota Karensisanomat kävi haastattelemassa.

Mihin kampanjalla pyritään?

– On lopultakin toteutettava kaikille kansalaisille kuuluva ihmisoikeus: työtä ja kunnon toimeentulo. Eduskunnan on säädettävä uusi työllisyyslaki, jolla yksityiskohtaisesti määrätään työllistämismenotteet.

Miksi syytetoimet hallitusta vastaan?

– Tällä asialla on jo niin pitkään palloteltu, että on korkea aika saattaa vastuuseen ne, jotka ylläpitävät maassa perustuslain 6 pykälän 2 momentin vastaista tilannetta.

Mitä kampanjassa tapahtuu?

– No ensinnäkin pyrimme havahduttamaan Suomen kansaa, joka on liiaksi turtunut suuryöttömyyteen. Kansa pitää saada liikkeelle vaatimaan oikeuksiaan. Tässä tarkoituksessa levitämme tietoa työttömyydestä tämän Karensisanomien välityksellä ja pyrimme saamaan asian reippaasti näkyviin kaikissa lehdistä, radiossa ja televisiossa.

– Oikeudentajun heräämisestä syntyy vaafimusliike. Sitä varten olemme paimaneet kansalaisadressin, jonka allekirjoittamalla jokainen voi esittää mielipiteensä. Adressit luovutetaan toukokuun lopussa eduskunnalle.

– Järjestämme myös mahdollisimman monelle paikkakunnalle "työttömyyskäräjiä" tai muita kansankokouksia. Niissä käsitellään niitä ongelmia, joita työttömyys kaikkialla maassa aiheuttaa yksityisille kansalaisille ja laajemminkin. Keskeisenä aiheena tilaisuuksissa on myös esittää paikallisia vaatimuksia työkohteiden puolesta ja osoittaa, kuinka paljon teke-

mätöntä työtä tässä maassa löytyy.

– Näistä tilaisuuksista kertyy myös kansan syyteaineistoa hallitusta ja suurpääomaa vastaan. Ne tukevat vaatimustamme saattaa hallitus valtakunnanoikeuteen.

– Kampanjan yhteydessä muodostetaan eri puolille toimintaryhmiä, joista pyrimme saamaan pysyviä. Työttömyys ei vielä tämän kevään kampanjalla poistu. Se uhkaa ensi talvena muodostua ennätysmäisen suureksi, ellei politiikkaa muuteta. Sen vuoksi tarvitaan toimintaa jatkossakin.

Ketkä voivat osallistua?

– Kaikki. Erityisesti työttömät. Mutta työttömyyden uhka kohdistuu erittäin suureen osaan kansaa. Sen vuoksi myös taistelumme on yhteinen. Kutsumme siihen työssäkäyviä työläisiä, toimihenkilöitä, viljelijäväestöä, opiskelijoita, jopa eläkeläisiä. Olemme lähettäneet ammattiosastoille kirjeen, joka sisältää kuusikohtaisen toimintaohjelman.

Mitä voimme tehdä?

– Nimi adressiin on vähintään selvä. Nimien kerääminen adressiin on jo enemmän. Sitä voi jokainen tehdä kaikkialla, omassa tuttavapiirissään, työpaikalla, erilaisissa tilaisuuksissa, mm. vappujuhlassa, markettien edustalla jne.

– Tarvitsemme myös myyjä Karensisanomille. Siitä saamme hieman rahaakin. Lehti maksaa 3 mk, joista myyjä voi pitää markan tai lahjoittaa sen toimintaamme.

– Kehotan myös tulemaan mukaan kampanjan toimintaryhmiin järjestämään tilaisuuksia. Jos et tiedä paikkakunnallasi sellaista olevan, ota yhteys minuun. Työttömyystilaisuuksien järjestämiseen tarvitsemme paljon väkeä.

– Tarvitsemme myös rahaa kampanjaamme. Työttömillä ei itsellään ole varoja eikä avustuksiaakaan liiemmin heru. Emme järjestä yleisiä rahankeruuja, vaan annamme vastineeksi Karensisanomia ja kampanjan julkisteita, joita voivat tilata yksityiset henkilöt sekä ammattijärjestöt ja muut järjestöt.

Miten kampanja on lähtenyt käyntiin?

– Vastaanotto on ollut hyvin myönteistä. Ihmiset sanovat, että nyt olette oikealla asialla. Väkeä tulee mukaan toimintaan. Uusia työttömien toimikuntia perustetaan.

– On kuitenkin todettava, että joillakin puheet ovat jääneet lupauksien asteelle. Hommaa ei olekaan hoidettu niin kuin oli sovittu. Toivonkin, että jokainen hoitaa oman tehtävänsä loppuun saakka eikä jätä puolitiehen.

Mihin voi ottaa yhteyttä?

– Tässä lehdessä on julkaistu niiden toimikuntien yhteyshenkilöt, jotka painoon mennessä on tiedossa. Valtakunnallisesti tietoja ja materiaalia saa minun välityksellä, os. Jukka Luttinen, Ruiskukkatie 15 B 6, 90580 Oulu 58, puh. 981-221317 (päivällä) tai 393250 (Iltaisin).

– Nyt kaikki mukaan toimintaan. Asiamme koskee koko kansaa.

□ Jukka Luttinen

PERUSTUSLAIN RIKKOJAT VASTUUSEEN

Perustuslain 6 §:ssä sanotaan: "Kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeleuksessa" ja määrätään yksiselitteisesti, että "Valtiovalan asiana on tarvittaessa järjestää Suomen kansalaisille mahdollisuus tehdä työtä".

Jatkuva suuryöttömyys osoittaa hallituksen rikkovan perustuslakia. Me allekirjoittaneet vaadimme hallituksen saattamista valtakunnanoikeuteen huonosta työllisyyden hoidosta.

Vaadimme myös eduskuntaa heti säätämään sellaisen työllisyyslain, joka toteuttaa perustulain määräyksen.

TYÖTÄ KAIKILLE!

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Adressikeräyksen järjestää: Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta. Listat palautettava 15.5.1985 mennessä osoitteeseen: Jukka Luttinen Ruiskukkatie 15 B 6 90580 Oulu 58, p. 981-393250

Työllisyyslakiesitys ei kelpaa

Leppäsen laki ei poista työttömyyttä

Työvoimaministeri Urpo Leppäsen johdolla on valmisteltu esitys uudeksi työllisyyslaiksi. Suuruinen ministeri kehuu lain poistavan työttömyyttä ja uhkaa lähteä hallituksesta, ellei lakia hyväksytä. Todellisuudessa lakiesitys sisältää pahoja puutteita ja on keskeisiltä osiltaan vesitetty.

Uusi työllisyyslaki vaikuttaa kuitenkin kauas tulevaisuuteen, joten se tulisi saada kuntoon nopeasti. Laissa tunnustetaan ensimmäistä kertaa perustuslain 6 §:n 2 momentin säädös, joka velvoittaa järjestämään kaikille Suomen kansalaisille työtä. Lakiesityksen valmisteluun onkin vaikuttanut työttömyyden painostustoiminta.

Ulos "työmarkkinoilta"

Lakiesityksen mukaan työtä on järjestettävä jokaiselle kolme kuukautta työttömänä olleelle. Tämä jo sinänsä ylläpitää edelleen melkoista työttömyyttä.

Erittäin huono on työllisyyslakiin kaavailtu määräys "työmarkkinoiden käytettävissä olosta". Täsmälleen sama ilmaisu on sisällytetty vuoden 1985 alussa voimaan astuneeseen työttömyysturvalakiin.

Määräyksen yksityiskohtaisia vaikutuksia on selostettu toisaalla tässä lehdessä. Käytännössä niiden avulla voidaan suuret määrät työttömiä sulkea uuden työllisyyslain ulkopuolelle, eikä työllistämismenot koske heitä.

Vain osapäivätyötä

Leppäsen lakiesityksen mukaan on työttömälle järjestettävä "hänen työkykyään vastaavaa työtä vähintään neljä tuntia viitena päivänä viikossa".

Laki ei siis velvoittaisi järjestämään kokopäivätyötä, vaan se sysäisi suuret määrät ihmisiä puolipäivätyöhön. Mainittu sanonta merkitsee myös ammattisuojojen romuttamista: korkean ammattitaidon omaava voidaan osoittaa mihin työhön tahansa.

Lakiesityksessä olevilla myönteisillä tekijöillä ei ole merkitystä, jos mainitut epäkohdat jäävät voimaan. Todettakoon kuitenkin, että työllistämismenot olisi viime kädessä

kunnalla, joten myös työpaikka olisi kotikunnassa. Työsopimus olisi solmittava vuodeksi kerrallaan ja työstä olisi maksettava alan työehtosopimuksen mukainen palkka ja noudatettava muutenkin sopimusta.

Irtisanomiset

Työllisyyslakiesityksessä on se paha heikkous, että siinä ei juuri lainkaan puututa yksityisten työnantajien mielivaltaan. Jos kapitalistit saavat nykyiseen tapaan irtisanoa ja pakkolomauttaa työläisiä, joudutaan hyvin pian umpikujan, jossa valtion ja kuntien on mahdoton hoitaa työllisyyslain velvoitteita.

Leppäsen lakiesityksen mukaan työnantajien tarvitsee vain neuvotella työvoimaviranomaisten kanssa, jos irtisanotavia on vähintään kymmenen. Siis yhdeksän henkilöä saa vaika lyhyin väliajoin potkia pois ilman minkälaisia velvoitteita.

Pelkästä neuvotteluvollisuudesta ei ole mitään apua, kun kapitalisti on jo päättänyt vähentää väkeä. Laissa pitäisi olla paljon ankarammat säädökset ja siinä olisi annettava työläisille vaikutusvaltaa omaa työpaikkaansa koskevissa asioissa.

Työllisyystukiaiset

Viime vuosina firmoille on lahjoitettu valtavat määrät valtion ja kuntien rahoja "työllistämisen" verukkeella. Käytännössä kuitenkin varoja on usein käytetty uusiin rationalisointi-investointeihin, jotka ovat vähentäneet työvoimaa.

Uudessa laissa pyritään jonkin verran asettamaan työllistämistukiaisiin liittyviä ehtoja. Niiden toteutus jäisi työvoimaviranomaisten valvottavaksi ja perusteet vahvistaisi hallitus. Ellei politiikkaa suuresti muuteta, jäävät näinkin ehdot vaikutukseltaan vähäisiksi.

Perustuslaki toteutettava

Nyt on siis ratkaiseva aika vaikuttaa lain sisältöön. Valmistelu lakiesitystä ei alkuunkaan vastaa perustuslain työllistämismenot eikä turvaa kunnolla kansalaisten perusoikeutta työhön.

Uusi työllisyyslakiesitys on kiertänyt lausunnoilla ja Leppäsen on ilmoittanut saattavansa sen eduskunnan käsittelyyn ensi syyskynä. Lain pitäisi astua voimaan vuoden 1987 alussa.

Kapitalismin konkurssijulistus:

Täystyöllisyyttä ei voida saavuttaa

Suomen työnantajat ja eri ministeriöt ovat nostaneet kovan metelin ministeri Leppäsen johdolla valmisteltua työllisyyslakiesitystä vastaan, vaikka itse lakiesitys on sisällöltään kovin vaatimaton.

Antamissaan lausunnoissa arvon herrat mahdollisimman korkealta tasolta todistavat, että Suomen kapitalistinen yhteiskunta on kykenemätön järjestämään kansalaisilleen työtä.

Kapitalistien suhtautumista työttömyyteen kuvaa hyvin se, että Suomen Työnantajain keskusliiton ja Liiketyöntäjain Keskusliiton lausunnossa vaaditaan, että laissa pitää puhua "kansalaisten" sijasta "työnhakijoista". Kapitalistien kannalta työllisyys ei siis ole kysymys perustuslain turvaamasta kansalaisoikeudesta. He pitävät työttömiä työnhakijoiden massana, jota heillä on oikeus käsitellä omien ahnaiden pyrkimystensä mukaisesti.

Tämä tulee selvästi ilmi Suomen Yrittäjien Keskusliiton lausunnossa, jossa huomautetaan, että uuden työllisyyslain toteuttaminen merkitsisi "terveen yritystoiminnan käyttöön jäävän potentiaalinen heikentyminen".

Suomen kielelle käännettynä tämä tarkoittaa, että firmoilla pitää olla jatkuvasti käytettävissä suuri työttömien vararmeija.

Kuka tarvitsee työttömyyttä

Lausunnoillaan työnantajat paljastavat, minkä vuoksi maassamme jatkuvasti ylläpidetään suurtyöttömyyttä, vaikka kaikki näkevät, että työtä kyllä olisi.

Työttömyyden avulla kapitalistit pystyvät anastamaan itsel-

leen paljon suurempia voittoja polkemalla työläisten palkkoja ja työehtoja. Jatkuvat irtisanomiset ja pakkolomautukset sekä korkeat työttömyysluvut ovat kapitalisteille mahtava ase: sen avulla pystytään pitämään työläisiä pelon alla ja estämään heidän taisteluaan heille kuuluvan oikeudenmukaisen tulojaon puolesta.

"Hyvin pyyhkii"

STK:lla ja LTK:lla on muutenkin erikoislaatuinen näkemys työttömyydestä. Heidän lausunnossaan todetaan, että "työllisyyskehitys maassamme on ollut erittäin hyvä ja työllisyysaste korkea".

Lienee tarpeetonta sanoakin, että työnantajat pitävät parhaana työllistämisenä yritysten "kilpailukyvyyn" parantamista. Siltä pohjalta he vastustavat kaikkia firmoille asettavia työllistämismenotteita.

STK ja LTK jopa katsovat, että jos lakiin pantaisiin edes neuvotteluvollisuuden joukkorirtisanomisten yhteydessä, se "merkitsisi vakavaa puuttumista yritysten päätöksentekoon". Kapitalistit vastustavat myös valtionapuihin kytkettävää työllistämismenotteita.

Sen sijaan työttömille kapitalistit vaativat asetettavaksi tiukat velvoitteet, jotta heitä voi-

taisiin ottaa työllisyyslaissa huomioon. Lain piiristä pitäisi STK:n ja LTK:n mukaan poistaa sellaiset henkilöt, jotka asettavat työn vastaanottamiseen "ammattillisia, alueellisia, sosiaalisia tai muita rajoituksia". Taidatko sen selkeämmin sanoa.

Pekkala perustuslakia vastaan

Myös eri ministeriöiden lausunnoissa asetetaan vastustamaan työllisyyslain korjaamista. Tosin niissä asia sanotaan usein peitellyllä virkamieskielellä.

Mutta löytyy suoraakin puhetta. Valtiovarainministeriön lausunnossa sanotaan, että "valtiovarainministeriö suhtautuu jyrkän kielteisesti julkisen vallan työllistämismenotteiden käyttöönottoon". Paperin on allekirjoittanut ministeri Ahti P e k k a l a.

Miten se nyt on, ministeri Pekkala? Perustuslain 6 pykälän 2 momentissa sanotaan: "valtiovarainministeriön on tarvittaessa järjestävä Suomen kansalaisille mahdollisuus tehdä työtä".

Ettekö te nyt avoimesti asetu perustuslakia vastaan? Ettekö te näin ollen myös anna selvää todistusaineistoa syytteelle, jonka mukaan hallitus on saattava valtakunnan oikeuteen, koska se rikkoo tältä osin perustuslakia?

□ STK:n hallituksen puheenjohtaja vuorineuvos Asko Tarkka ja STK:n toimitusjohtaja Pentti Somerto. Heidän mielestään pitää olla riittävästi "työnhakijoita" yritysten kilpailukyvyyn parantamiseksi.

Pitkäaikaistyöttömät silmätikkuina

Uuteen työttömyys-
turvalakiin on sisällyt-
etty määräys, jonka mu-
kaan kenenkään edut ei-
vät saa lainmuutoksen
vuoksi huonontua. Tällä
tosiasiassa tunnuste-
taan, että uusi laki on
monien työttömien kan-
nalta vanhaa huonompi.

Tämäkään vähäinen
myönnytyks ei kuitenkaan
koske muita kuin sellaisia,
jotka ovat olleet työttöminä
jo viime vuonna ja joiden työt-
ttömyys jatkuu edelleen. Tänä
vuonna työttömiksi jääneille
maksetaan päivärahat uuden
lain mukaan, vaikka he
vanhan lain mukaan saisivat
enemmän.
Siirtymäsääöksessä on
myös se heikkous, että se mi-
tätöityy heti, kun työtön on
päivänkin töissä. Sen jälkeen
hänelle maksetaan uuden
lain mukaan, vaikka se olisi
hänelle epäedullisempi.

Käskykirje

Siirtymäsäännös on tur-
vannut pitkäaikaistyöttömil-
le sen, että heille on auto-
maattisesti jatkettu päivära-

han maksamista vuoden-
vaihteen yli. Tosin on sattun-
ut pahoja viivästyksiä päi-
värahan saannissa.

Heidän ei ole myöskään
tarvinnut alistua tutkimuk-
siin, joissa selvitetään "työ-
markkinoiden käytettävissä-
olo".

Tämä ei nähtävästi ole mi-
nisteri Leppästä miellyttä-
nyt. Hän on nimittäin pää-
töksellään 20.12.1984 anta-
nut työvoimatoimistoille
määräyksen, jonka mukaan
niiden "on tehtävä kaikille
yli vuoden työttöminä olleille
1.1.-30.4.1985 välisenä aika-
na vähintään yksi työ- tai
koulustarjous".

Jos työvoimatoimistoilla
olisi aikaisempaa paremmat
mahdollisuudet osoittaa pit-
käaikaistyöttömille työtä tai
koulutusta, ministeriön mää-
räs voitaisiin käsittää
myönteiseksi. Mutta kun
uutta tarjottavaa ei ole, pal-
jastuu Leppäsen määräys
kortistojen puhdistamiseksi.

Ulos kortistosta

Ministeriön yleiskirjeessä
on lisäksi määrätty annetta-
vaksi toukokuussa 1985 "sel-
vityksen edellä mainituista
työllistämättä jääneistä
työnhakijoista".

Tällöin ilmestyy uuteen lo-
makkeeseen pitkäaikaistyöt-
tömille helposti rasti johon-
kin seuraavista:

- ei ole tehdyn työtär-
jouksen perusteella työ-
markkinoiden käytettä-
vissä
- on kieltäytynyt hänelle
sopivasta työstä ilman pä-
tevää syytä
- on ilman pätevää syytä
kieltäytynyt koulutukse-
sta
- on omalla menettelyl-

lään aiheuttanut, ettei
työsopimusta ole synty-
nyt.

Kaikilla näillä "perusteil-
la" voidaan päiväraha-oikeus
ottaa pois. Kysymyksessä ei
siis ole pelkkä karenssi, vaan
päiväraha-oikeuden koko-
naan menettäminen, minkä
takaisin saaminen taas on
erittäin vaikeaa.

Työttömän oikeusturvaa
heikentävät lisäksi uuteen
lakiin sisältyvä ammattisuo-
jan romuttaminen, muttopa-

kon lisääminen sekä tulkin-
taoikeuden yksinvalta viran-
omaisilla ja työnantajilla.

Vaikka monet työvoima-
toimistojen virkailijat yrittä-
vät hoitaa asioita työttömien
etujen mukaisesti, on toisaal-
ta paljon sellaisiakin, jotka
suorastaan vainoavat työttö-
miä. Heidän käsissään täl-
laiset lait ja ohjeet ovat vaar-
allinen ase.

Näin puree SMP:n "työllis-
syyspaketti".

Uusi työttömyysturvalaki

Tie auki kortistojen puhdistamiselle

Vuoden alussa voi-
maan astunut työttö-
myysturvalaki antaa mi-
nisteriölle uusia aseita
kortistojen puhdistami-
seen. Työttömien am-
mattisuoja on romutettu
SMP:n ja työnantajien
vaatimusten mukaises-
ti. Työttömien muutto-
pakkoa on kiristetty.

Uuteen lakiin on nyt
sisällytetty myös mää-
räs "työmarkkinoiden
käytettävissäolosta".

Käytännössä työttömän oi-
keusturva työn, ammatin ja
työllisyyskoulutuksen valinnas-
sa on ollut tähänkin saakka var-
sin olematon.

Työllisyyslain 4 §:n säädos
antaa kuitenkin viranomaisille
entistä suuremman määräysval-
lan. Sen nojalla on työvoimami-
nisteriö päättänyt 20.12.1984

lähettää kaikille työvoimapii-
reille ja toimistoille lausuntolo-
makkeet, joilla "työmarkkinoi-
den käytettävissäolo" yksityis-
kohtaisesti selvitetään.

Työttömyysturva voidaan evätä

Lausuntolomakkeissa on
kymmenkunta kohtaa, joiden
avulla viranomaiset voivat ottaa
työttömältä päiväraha-oikeuden
pois. Sellainen on ensinnäkin
lain 4 §:n määräys, jonka mu-
kaan työttömän on haettava ko-
kopäivätyötä. Osapäivätyötä
hakeva ei saa mitään päivära-
haa.

Tätä ei monikaan tiedä.
Työttöminä olevat perheenäi-
dit, osittain työkykynsä menet-
täneet tms. saattavat viran-
omaisen asiaa tiedusteltaessa
vastata hakevansa mieluummin
osapäivätyötä. Moniko virka-
mies vaivautuu sanomaan asi-
akkaalle, että osapäivätyötä ha-
keva ei saa päivärahaa.

Työttömän työnhakijan on
siis ehdottomasti ilmoitettava

hakevansa kokopäivätyötä,
vaikka tietäisi, ettei sellaiseen
pystyäkään.

Erittäin tehokas ase sellaisille
viranomaisille, jotka haluavat
kortistoja puhdistaa, on työttö-
myysturvalain 11. pykälä. Sen
mukaan tutkitaan, onko työtön
eronnut työstä ilman pätevää
syytä, onko hän omalla menet-
telyllään aiheuttanut työsuh-
teen päättymisen tai sen, ettei
työsopimusta ole syntynyt. Jos
hänet katsotaan johonkin näis-
tä syylliseksi, hän menettää päi-
väraha-oikeuden.

Samantapainen on lain 9. py-
kälä jonka perusteella selvitte-
tään, onko työtön ilman päte-
vää syytä kieltäytynyt, eronnut
tai omasta syystä joutunut
eroamaan koulutuksesta. Myös
tässä tapauksessa otetaan päi-
väraha-oikeus pois.

Kohtalokas lausunto

Kuka sitten määrittelee, mil-
loin esimerkiksi työntekijä on

"omalla menettelyllään aiheut-
tanut työsuhteen päättymisen".
Sen määrittelee työnantaja. Jos
siis kapitalisti potkii töistä itsel-
leen kiusalliseksi katsomansa
henkilön, hän voi kaiken lisäksi
antaa lausunnon, että työläinen
on omalla menettelyllään ai-
heuttanut tilanteen. Tällöin ka-
pitalisti voi rangaista työläistä
vielä työttömyyspäivärahaoi-
keuden menettämisellä. Ja tä-
mä koskee myös työttömyys-
kassojen jäseniä.

Vastaavasti sen onko työttö-
mällä ollut pätevää syy koulutuk-
sesta kieltäytymiseen määritte-
lee työvoimaviranomainen, ja
kassalautakunta voi aiheuttaa
päiväraha-oikeuden menetyk-
sen.

Uutta lakia on nimittäin sii-
näkin suhteessa huononnettu,
että työttömyyskassoilta on
otettu pois päätösvalta päivä-
raha-oikeutta myönnettäessä. Tä-
hän saakka eräissä kassoissa on
pyritty katsomaan asioita työ-
läisten etuja silmällä pitäen.

Nyt työvoimaviranomaisen
lausunto on sitova sekä kansa-
neläkelaitokselle että työttö-
myyskassoille. Jos lausunnon
todetaan johonkin mainituista
seikoista viitaten, ettei päivära-
haa voida myöntää, on sitä nou-
datettava. Siitä ei voi edes valit-
taa.

Valitusoikeus syntyy vasta
sen jälkeen, kun sosiaalivakuus-
tustoimikunta tai työttömyys-
kassa on tehnyt päätöksensä.
Valituksen käsittelyä ei vielä
ole kokemuksia, koska ensim-
mäiset valitukset on vasta jätet-
ty sisään. Mutta valitusmenet-
tely vaikuttaa epäilyttävän vai-
kealta.

Valitus nimittäin tehdään
Helsingissä istuvalle työttö-
myysturvalautakunnalle.

Sen päätökset viipyvät par-
haassakin tapauksessa useita
kuukausia, mikä on työttömälle
pitkä aika. Ja onko työttömällä
siltä mitään hyvää odotettavis-
sa, jos kerran virkakoiteisto on
hänet jo kerran tuominut.

Työtä on – rahaa on – antakaa ihmisten

Pahimmilla työttömyysalueilla on nousemassa voimakkaita kansanliikkeitä paikallisten työkohteiden puolesta. Lapissa laajenee vaatimusliike Soklin kaivoksen avaamiseksi. Iijokilaaksossa vaaditaan sellutehtaan perustamista. Kainuussa on esitetty kokonainen työllisyystoimenpiteiden sarja Kostamuksen suururakan jälkihoidoksi.

Töitä siis on. Suomessa on myös rahaa. Siitä kertovat suurtyörytysten satoihin miljooniin nousevat voitot sekä jättiläisijoitukset ulkomaille. Rahaa riittää myös asevarusteluun. Miksi ei siis työllisyyden hoitoon?

Toimintakampanjamme TYÖTÄ KAIKILLE tavoitteena on tukea eri alueilta lähtevä vaatimuksia työn saannin puolesta. Samalla vaadimme valtiotavallalta lisää varoja seuraaviin koko maan työllisyystilannetta helpottaviin toimiin:

○ **Asuntotuotantoon** lievitään rakennusalan työttömyyttä ja asutuspulaa.

○ **Julkiseen rakennustoimintaan**, mm. lasten päiväkotien, terveydenkeskusten, koulujen, vanhustentalojen, teiden ja siltojen, urheilu- ja kulttuurilaitosten, nuorisotilojen ja muiden tarpeellisten rakennuskohdeiden rahoittamiseen.

○ **Palvelujen parantamiseen lisäämällä henkilökuntaa** sosiaalialalla, terveysalalla, postilaitoksessa, rautateilla, koululaitoksessa ja muilla julkisilla aloilla.

○ **Metsänparannustoimintaan, maatalouslomituksen, pienten ja keski suurten tilojen elinkelpoisuuden parantamiseen** sekä muiden maaseudun elinkeinon kehittämiseen.

○ **Kehitysalueiden perusteellisuuden kehittämiseen** valtion yhtiöiden toimesta sekä pienen ja keski suurten yritystoiminnan tukemiseen.

○ **On myös voimakkaasti lisättävä taloudellista yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa** mm. avattava Soklin kaivos, jatkettava maakaasuputkea, lisättävä koneiden ja laitteiden tuontia. Vastavasti voidaan Suomessa työllistää tuhansia ihmisiä Neuvostoliiton viennin ansiosta.

□ Oulun alueen työttömien "hyökkäysvaunu" syksyllä 1982 vaati kaikille ihmisille työtä.

Esitettyjen toimenpiteiden avulla voitaisiin luoda kymmeniä tuhansia uusia työpaikkoja. Samalla on alennettava eläkekätkä, lyhennettävä työaikaa, helpotettava työn rasittavuutta

mm. työvauhtia vähentämällä sekä alennettava työttömyyseläkkeelle pääsyn ikäraja pysyvästi 55 vuoteen.

Kaikki tämä merkitsisi suurta käännettä Suomen työllisyys-

politiikassa ja suuntautuisi perustuslain työllistämisvelvoitteen toteuttamiseen. Tätä vaadimme hallitukselta ja eduskunnalta.

Sokli, lopultakin!

Soklin apatiittikaivoksen avaamisesta on Lapissa puhuttu jo yli kymmenen vuotta. Kaivosta ovat vaatineet Lapin asukkaat, kansanedustajat, poliittiset ja muut järjestöt, viranomaiset jne.

Vaatimuksia pitämälle on mennyt Sokli-liike. Sen toimesta on Helsinkiin mennyt lähetystöjä juonilla ja polkupyörillä, on kerätty tuhansine ihmisten nimia adresseihin, vallattu kertaalleen kaivosalue ja pidetty kaikin keinoin ääntä yllä Soklin avaamisen puolesta. Kaivos toisi satoja pysyviä työpaikkoja Koillis-Lapin pahalle työttömyysalueelle.

Toistuvasti hallituksen edustajat ovat ilmoittaneet hankkeen olevan liikelatoudellisesti kannattamaton. Laskelmia Soklin avaamisesta yhteistyössä Neuvostoliiton kanssa ei kuitenkaan ole tehty. Jos ne tehtäisiin, havaittaisiin, että kuljetuskustannukset romahtaisivat, koska rikaaste ja/tai fosforihappo voitaisiin viedä vain muutaman kymmenen kilometrin päässä rajan toisella puolella olevaan Kovdonorin apatiittikaupunkiin.

On lopetettava hyödyttömät hōpinät Soklin apatiitin hyödyntämisestä Suomessa. Sokli tulee avata yhteistyössä Neuvostoliiton kanssa siten, että alan huipputeknologian hallitsevat neuvostoliittolaiset rakentavat kaivoksen ja kulut korvataan Soklin tuotteilla.

Sokli-liikkeen aktiivien kokous on päättänyt keskittää kaikki pon-

nistelunsa tämän vaihtoehdon läpimajamiseen. Kevään aikana kampanjoidaan asiasta ja vedetään sen taakse mahdollisimman paljon tukea. Kesällä repäistään tapahtumasarjalla Lapin kunnissa. Puhetta on ollut myös laajasta juhannus-tapahtumasta Soklissa.

Työtä Kainuuseen

Kostamus oli kainuulaisille tärkeä työmää. Suomalaisille rakentajille tajoutui työtä rajan takaa reiluksi viideksi vuodeksi. Parhaimmillaan Kostamuksessa työskenteli yli 2 500 kainuulaista.

Nyt Kostamus-urakka on lopuillaan ja Kainuun työttömyys ennustelukemissa. Valtiolta on lupailut Kostamuksen jälkihoidon erikoismäärärahoja. Tulokset ovat olleet vaatimattomia ja jo luvattu työllistämistarjoja karsitaan.

Valtion työhöjelmät työllistävät näillä näkymillä tänä vuonna Kainuussa 1 300 henkilöä. Aivan toisen luokan työllistämishankkeita tarvitaan kiireesti: Kainuussa oli tammikuussa 8 500 työtöntä.

Kainuussa vaaditaan tuntuvia toimenpiteitä työttömyyden kääntämiseksi laskuun. Työttömät ovat esittäneet mm. Kajaanin lämpövoimalan rakentamisen aloittamista välittömästi sekä Sotkamon Talvivaaran kaivoksen avaamista.

Kainuun työttömät muistuttavat, että yhteistyö Neuvostoliiton kanssa avaa kestävä näkymät Kainuun kehittämiselle. Tästä todistavat Otanmäen kokemukset. Työttömät vaativat rajakaupan estei-

den poistamista ja valtion rahoitusta Kontiomäen idänkaupan teollisuuskyllän perustamiseen.

Sellutehdas lihin

Iijokilaako on maamme pahimpia työttömyyskuntia. Kuusamon, Taivalkosken, Pudasjärven ja Yllän työttömyysaste on jatkuvasti n. 20 prosenttia, usein sen ylikin. Myös Iin kunt aon kuulunut suurtyöttömyyden alueeseen, joskin viime vuosina siellä on kovien ponnistelujen avulla päästy keskimäärin 14-16 prosentin työttömyysasteeseen.

Pysyvää parannusta alueelle ei saada, ellei sinne luoda perusteellisuutta. Siihen on kuitenkin olemassa hyvät edellytykset. Alueella on runsaat metsävarat sekä vesivoimaa. Ja tietysti työvoimaa.

Iijokilaakson luonnonvarat on vuosikymmenet riistetty muuta aluetta hyödyntämään ja jokivarren asukkaat ovat joutuneet elämään köyhyydessä.

Nyt on kuitenkin lissä nousemassa voimakas kansanliike, joka vaatii valtion sellutehtaan rakentamista lihin. Sille on olemassa valmiiksi hyvä sijoituspaikka ja kaikki muut toimintaedellytykset. Tarvitaan vain valtion investointeja.

Lähimmän vuosikymmenen aikana puunjalostusteollisuus laajentaa selluntuotantoa ehkä peräti kolmanneksella. Samalla lisääntyy runsaasti paperintuotanto.

On oikeus ja kohtuus, että tässä vaiheessa li saa sellutehtaan, onhan sitä niin kauan syrjitty kaikissa kehitysalueatarkaisissa.

TYÖTÄ KEHITYSALUEILLA

Pikitie vie etelään. Mutta kehitysalueiden ihmiset eivät sanliike TYÖTÄ KAIKILLE vaatii, että pohjoisen rikkie runsaasti uusia työpaikkoja.

n tehdä työtä!

Työttömien toimikuntia

Yhdyskenkilot
Tampere
Rainer Sydänmäk
puh. 931/24664

Rantasalmi
Kari Lintunen
puh. 957/81341

Savonlinna
Juha Puustinen
puh. 957/23086

Hämeenlinna
Hannu Mallat
puh. 917/67062

Ruukki
Mauri Parkkila
puh. 982/71070

Kuopio
Harri Asikainen
puh. 971/231580

Kotka
Kalle Saarela
puh. 952/25142

Oulu
Pekka Nöjd
puh. 981/226043

Ii
Timo Haapanime
puh. 981/74565

Kajaani
Esko Kosonen
puh. 986/30261

Kemi
Juha Kajaniemi
puh. 980/16705

Rovaniemi
Risto Kelloniemi
puh. 960/17773

Raaha
Reeta Koivisto
puh. 982/37141

Jos omalla paikkakunnallasi ei ole työttömien toimikuntaa, ota ja perusta. Tarkempia tietoja saat Jukka Luttiselta os. Ruis-
kukkatie 15 B 6 - 90580 Oulu 58
puh. 981/393250.

Wärtsilä 630, SYP 500 miljoonaa

Suuryhtiöiden voitot pilvissä

Wärtsilä-yhtymä on julkaissut ennakkotiedot, joiden mukaan yhtymän liikevoitto viime vuonna kohosi 630 miljoonaan markkaan. Edellisestä vuodesta kasvua on noin 27 prosenttia.

Suomen Yhdyspankki taas julkisti tilinpäätöksen, jonka mukaan SYP-yhtymän liikevoitto kohosi viime vuonna lähelle 500 miljoonaa markkaa.

SYP:n vuosikertomuksessa mainitaan, että pankkien käytössä olevan markkinarahan - jota myös harmaaksi rahaksi kutsutaan - määrä kasvoi viime vuonna 50 prosenttia.

SYPin ryhmään kuuluva Wärtsilä on vain muutama viikko sitten ilmoittanut pakkolomautuksista Turun telakalla. Pakkolomautukset ja ennätysvoitot näyttävät olevan vain saman mitalin kaksi eri puolta.

Ulkomaanvienti nousi v. 1984 ensimmäistä kertaa yli 10 000 milj. markan.

Samalla suurfirmojen valtavia voittoja on sijoitettu suunnattomat määrät ulkomaille, vuonna 1984 jo 2479 milj. mk. Näilläkin varoilla olisi voitu luoda Suomessa 10 000 - 20 000 työpaikkaa.

UEILLE

suostu jättämään kotiseutuaan. Kan-
den luonnonvarojen perustalle on luotava

Yritysten
suorat
sijoitukset
ulkomaille

	milj. mk
1980	481
1981	612
1982	1 125
1983	1 452
1984	2 479

**Viennin
arvon
kasvu**

	mrd.mk	%
1980	9,4	22
1981	7,5	14
1982	2,7	4
1983	6,7	11
1984	11,2	16

TYÖTTÖMIÄ

205 000

Hallitusmuodon 6§ 2 momentti
"VALTIOVALTA VELVOITETAAN TARVITTAESSA
JÄRJESTÄMÄÄN SUOMEN KANSALAISILLE
MAHDOLLISUUS TEHDÄ TYÖTÄ"

EIKÖ TÄMÄ JO RIITÄ!

○ Ennen eduskuntavaaleja nykyiset hallituspuolueet lupasivat toimia tehokkaasti työttömyyden vähentämiseksi. SMP lupasi Suomen kansalle poistaa työttömyyden kokonaan kuudessa kuukaudessa, jos puolue saa työvoimainsiterin salkun. SDP:n puheenjohtaja Kalevi Sorsa antoi lupauksen nuorisotyöttömyyden lopettamisesta.

○ Hallituspuolueet eivät ole toimineet lupauksensa mukaan vaan ovat rikkoneet ne karkeasti. Työttömyyden vähentämisen ja poistamisen sijasta työttömyys on entisestään pahentunut.

○ Sorsan hallituksen aloittaessa toimintansa huhtikuussa 1983 työttömiä oli 142 755 ja työttömyyseläkkeellä 28 389. Tammikuussa 1985 työttömien määrä oli noussut 159 617 työttömään, työttömyyseläkkeellä oli 45 900. Työttömien määrä oli yhteensä yli 205 000!

○ Työttömyyden joutuu tänä vuonna kokemaan omakohtaisesti puoli miljoonaa suomalaista, heistä suuri osa on nuoria. Tammikuussa 1985 työttömyystilastoihin oli merkitty 43 900 alle 25-vuotiasta nuorta työtöntä.

○ Tilastoitu työttömyys on nyt paisunut suuremmaksi kuin koskaan ennen. Se on nyt suurempaa kuin pahamaineisella 30-luvulla.

○ Työttömyyden kasvu on seurausta hallituksen talouspolitiikasta, johon on liittynyt valtion työllistävien toimien vähentäminen ja asuntotuotannon supistaminen.

Uusi työttömyyslakia pidentää jonoja huollon luokilla. Jokaisen tiukalla olevan työttömän kannattaa hakea toimeentulotukea, siihen hänellä on täysi oikeus. Kuva: M. Kolmonen.

Uusi työttömyyslakia astui voimaan tämän vuoden alussa. Se ei ole kuitenkaan kohentanut tuhansien työttömien asemaa, vaikka hallitus asiantuntijoihin niin viimeiseen saakka väittikin. Työttömien kannanotot olivat yksiselitteiset niiden 10 vuoden aikana jona lakia valmisteltiin. Työttömyyden, suurtyöttömyyden vallitessa ja jäädessä pysyväksi todellisuudeksi, olisi tullut kaikkein työt-

Kun työttömyyskurva ei riitä

Työttömällä on oikeus toimeentulotukeen

Tuhansien työttömien työttömyyskurva on niin pieni, ettei sillä tule toimeen. Tiukalle joutuneen työttömän kannattaa hakea toimeentulotukea, siihen hänellä on täysi oikeus. Tukea voivat hakea siis muutkin kuin kokonaan työttömyyskurvan ulkopuolelle pudotetut työttömät.

tömiä asema yhteiskunnassa turvata kaikilta osin ja erityisesti taloudellisesti.

Uusi laki on aiheuttanut sekaannusta ja hämminkiä niin työttömien kuin työttömyyskassojen ja kansaneläkelaitoksenkin piirissä. Työttömät ovat joutuneet odottelemaan rahojen viikko tolkkua. Maksajat ovat valittaneet työvoimapolua ja tietokoneiden sotkeutumista korvausten laskennassa.

Näin haetaan toimeentulotukea

Työttömät ovat olleet pakotetut turvautumaan toimeentulotukeen (entiseen huoltoapuun), ne joitten pokka on pitänyt. Tulevaisuudessa entistään useampi löytää itsensä huollon luokulta, sillä uusi laki karsii osan työttömistä työttömyyskurvan piiristä. Lisäksi työttö-

myyskurva on nykyisellään liian pieni riittääkseen jokapäiväiseen toimeentuloon.

Toimeentulotukea tulee hakea oman kunnan sosiaalitoimistosta, josta saa myös tarkemmat tiedot tuen ehdoista ja suuruudesta. Kyselemällä ja vaatimalla nähtäväksi esim. Valtioneuvoston päätös toimeentulon yleisistä perusteista sekä laista annetut sisäiset ohjeet voi päästä oikeaan loppulokseen. Jos katsoo oikeuttaan loukatun, tulee viipymättä tehdä valitus joko sosiaalilautakunnalle tai lääninoikeudelle. Apua varattomille antavat ilmaiseksi Oikeusaputoimistot, joita on jokaisen ulottuvilla.

Toimeentulotukea on annettu joissakin kunnissa niukasti ja tulkittu lakia "kunnan pussiin", tähän ei pidä hakijan tyytyä. On painettava päälle viimeiseen saakka jokapäiväisen toimeentulonsa, elämänsä puolesta.

Kari Lintunen

Kehitysalueilla synkkenevää

Työttömyyden paheneminen tuntuu erityisesti kehitysalueilla. Maamme pohjoisimmissa työvoimapiireissä entiset työttömyysennätykset on ylitetty tammikuussa ja tulevaisuus lupaa yhä synkkenevää.

Oulu

Tammikuun aikana kasvoi työttömien määrä Oulun piirissä 1921 henkilöllä ja nousi 16 435 henkilöön. jSE oli 280 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömyysaste oli 9,3 %.

Todellinen työttömien määrä on vielä tätäkin paljon suurem-

pi, sillä tammikuun aikana asioi Oulun työvoimapiirin toimistoissa kaikkiaan 25 470 työnhakijaa.

Heikoin työllisyystilanne oli Iijokilaaksossa: Taivalkoskella 22,4, Pudasjärvellä 20,8 ja Kuusamossa 19,7 %.

Oulun työttömyystilastoa rasisittavat monet pakkolomautukset ja irtisanomiset: Kone-Pohja Oulussa, Ahlström Ruukissa, Rauma-Repola Haukiputaalla jne. Tilaston jälkeen Kaajaani Oy on ilmoittanut potkivansa yli 300 henkilöä lopettamaan Toppilan sellutehtaan.

Kainuu

Tammikuun lopun työttömyystilanne Kainuussa osoittaa, että maakunnan työttö-

myys on kasvamassa uusiin syynkiin ennätyslukuihin. Tammikuussa työttömiä oli työvoimapiirissä 7108, ja määrä lisääntynyt kevään aikana edelleen.

Kun Kainuun työttömyys oli huipussaan vuonna 1978, maakunnassa oli keskimäärin 6311 työtöntä. Viime vuonna työttömiä oli 6136 eli lähes yhtä paljon. Tammikuun tilanne on nyt viimevuotistakin heikompi, työttömien määrä on vuodessa lisääntynyt yli 300 henkilöllä.

Koko piirin työttömyysaste oli 15,4 prosenttia.

Lappi

Vuoden 1979 ennätykseen kohosi Lapin työttömyys tammikuun tilaston mukaan. Tammikuussa Lapissa oli yli 14 000 työtöntä työnhakijaa, mikä on 16,2 prosenttia alueen työvoimasta.

Työttömyyden jyrkkään nousuun vaikuttanut muun muassa budjetin ja valtion työohjelmien vahvistamisen siirtäminen

... jatkoa takasivulta

Jos muiston vaatimus toteutettaisiin, työttömyys kohoaisi 300 000:een. Lapissa, jossa tukitoimin on työllistetty noin 10 000 työttömyys kohoaisi 24 000:een.

Nuoret orientoitava

Nuorisoa muistetaan monin vaatimuksin. Ensimmäinen on poistettava nuorten työelämään perehdyttämistuki ja käytettävä nekin varat mm. "ammattilaisen koulutuksen koneiden ja laitteiden hankintaan".

Nuorten koulutukselle ja ammatinvalinnanohjaukselle uhrataan muistiossa runsaasti tilaa. Punaisena lankana kulkee ajatus, että nuorten koulutus on sopeutettava nykyistä paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin. Laaja-alainen, yleissivistävä koulutus ei ole tarpeellinen.

Ja jotta työllisyyskoulutus sekä erilaiset ammattikurssit palvelisi-

pitkälle tammikuun puolelle. Tämä on aiheuttanut uusien työkohteiden aloittamisen viivästymistä. Työvoimahallinnon

vat nekin paremmin työnantajien tarpeita, on ne siirrettävä työttömyysalueilta teollisuuskeskukseen, vaaditaan sivulla 13.

Asunotkin pois pohjoisesta

Muiston viimeisellä sivulla vaaditaan myös asuntopolitiikkaa muutettavaksi siten, että se tukisi muiston työvoimapolitiittia suuntaviivoja eli työttömien pakokotiota.

Se sanotaan näin sievästi: "Yleistä asuntotuotantoa ja erityisesti valtion lainoittamaa arava-asuntotuotantoa tulisi kohdentaa alueille, joissa työvoiman saatavuutta rajoittaa pysyvästi asuntojen puute."

Tämä romahduttaisi entisestään esimerkiksi Lapin asuntotuotantoa, jossa arava-asuntojen valmistaminen on pudonnut vuoden 1982 1300:sta asunnosta alle 800:n.

toimenpiteet työllistivät tammikuun loppuun noin 800 henkilöä vähemmän kuin joulukuussa.

Työttömien kastijako

STK:n pitkään ajama työttömyysturvavauhditus on nyt siis elävää elämää. Vuoden vaihteessa voimaan astuneet säädökset muuttivat työttömyysturvaa ehkä enemmän kuin saatamme aavistaa-kaan.

Työnantajien etujen mukainen työttömyysturvajärjestelmä antaa mahdollisuuksia monenlaisille tulkinnoille, joista vasta käytäntö osoittaa millä tiellä ollaan.

Tosiasiaa nyt on työttömyysturvan periaatteissa palattu viisikymmentä vuotta taaksepäin. Tuolloin työnantajien ja porvariston vaatimuksesta työtömät pyrittiin jakamaan selvästi kahteen kastiin: Toisaalla työnantajien mielestä käyttökelpoiset, työmarkkinakelpoiset ja toisaalla kunnan huoltolautakunnalle kuuluvat ns. sosiaalipaukset.

Työttömien seulonta

Kahteen kastiin jaolla on tietty työvoimapolitiittinen ja poliittinen perustelunsa joka lähtee työnantajien ja porvariston toimintastrategiasta.

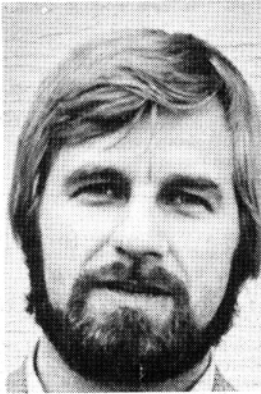
Ensinnäkin taustalla on puhtaasti taloudellinen etulaskelmoi- nointi. On siis tarpeellista työnantajien kilpailukyyn säilyttämiseksi seuloa tehokkaasti työttömien joukosta ne, joilla on riittävän hyvä ammattitaito ja korkea työmoraali. Tälle joukolle on järjestettävä hyvä toimeentulo lyhyiden työttömyysjaksojen ajaksi, mutta riittävä pakotus sille, että henkilö aktiivisesti hakeutuu työhön.

Toisaalta työttömien joukosta on riittävän tehokkaasti seulottava erilleen ne jotka muodostavat työnantajille kilpailukykyä uhkaavan riskitekijän, ne joilla on puutteellinen ammattitaito tai heikko työmoraali. Näiltä on työnantajien mielestä evättävä työttömyysturva tai rakennettava sellainen turvamuoto, joka pakottaa kilpailemaan työpakoista ja kilpailun hävitessä siirtymään hylkytavaraksi sosiaalihuollon piiriin.

Toiseksi nyt näyttää sopivalta käyttää hyväksi yhteiskunnan ns. yleisiä mielipidettä, jolla poljetaan heikkojen oikeuksia. Pinnariteeman lämmittely on pohjimmitaan raakaa yhteiskuntapolitiikkaa jonka perimmäisenä tarkoituksena on vähempiosaisten sortomutojen laillistaminen ja vahvistaminen. Työttömyysturvavauhdituksen yhteydessä viranomaisille annettiin tässä suhteessa entistä enemmän päätösvaltaa.

Pakottaminen

Työttömyysturvavauhdituksen sisältävät uudet piirteet vahvistavat selvästi edellä kerrottua työttömien kahtiajakoa. Viranomainen voi nyt määrätä työtömälle kahden kuukauden työssäolopakon ennen kuin voi saada työttömyysturvaa. Käytännössä tämä määräys mah-

Reijo Väärälä on Kuopion työvoima toimiston johtaja, tällä hetkellä virkavapaalla.

dollistaa erällä paikkakunnilla korttosten melkoisen puhdistuksen. Jos koko paikkakunnalla vuoden aikana on vain muutama paikka auki, miten silloin työmarkkinoiden huono-osainen voi täyttää viranomaisen määrärahan. Perimmäisenä tarkoituksena tietysti onkin potkia työtön sosiaalitoimiston luukulle.

Työnantajien vaatima alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden väljentäminen ja tehostaminen on nyt tehty myös mahdolliseksi. Joskin säädöksissä on viranomaisten harkintaa jonkin verran rajoitettu, ne mahdollistavat käytännössä kuitenkin työttömien pakottamisen lisääntymisen.

Erittymen selvästi jako kahteen kastiin näkyy itse turvamuodoissa ja niiden tasossa. Ansioturva on selvästi tarkoitettu vahvistamaan niiden asemaa, joilla työttömyys on lyhytaikaista ja perusturva on tiukempine ehtoineen enemmän vähäosaisten turvamuoto.

Etutaistelu

Ay-liikkeen ja työläisten kannalta nykyinen työttömyysturva on vaarallisella tiellä. Kun työttömyysturvan perimmäinen tarkoitus tulisi olla työttömyysajan toimeentulosta huolehtiminen onkin nyt turvan taustajatkajana pelko työvoimapolitiikka. Jatkuvasti voimistuvalla työvoimapolitiikalla pyritään nyt säädösten sisällä tukentamaan viranomaisten tulokintalinjaa.

Näyttää siltä, että vaikka taistelun kärki työttömyysturvaa asiassa on suunnattava koko järjestelmän uudistamiseen ja sen ajattelun kääntämiseen päällelleen on silti yhtä ajankohtainen tehtävä murtaa ay-liikkeen johdon virheellinen linja ja nurjamieliset asenteet työttömää kohtaan.

On järkyttävää kuunnella esim. SAK:n toimitsijoiden puolelta olevia puheenvuoroja nykyisestä työttömyysturvajärjestelmästä. Työvoimahallinnon toteuttajavirkamiesten aika yleinen havainto on se, että ay-toimitsijoilla on usein huomattavasti kovempi linja työtömää kohtaan kuin viranomaisilla ja joskus jopa työnantaja kovempi linja.

1984:

Ylitöitä teki 204 000

Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan viime vuonna oli ylitöissä keskimäärin 204 000 henkilöä. Määrä oli hieman suurempi kuin edellisellä vuonna. Kasvu oli 0,8 prosenttia.

Sivutöitä teki viime vuonna keskimäärin 148 000 henkilöä. Edellisestä vuodesta sivutöitä tekemään joutuneiden määrä kasvoi 7 000 eli 5,4 prosenttia.

Yhteensä joko yli- tai sivutöitä teki viime vuonna keskimäärin 352 000 henkilöä.

Työttömyys kasvoi

Työttömiä oli työvoimatieduste-

lun mukaan viime vuonna keskimäärin 158 000, mikä on 2 000 enemmän kuin edellisellä vuonna. Työvoimatutkimus antaa työttömyyden laajuudesta totuudenmukaisemman kuvan kuin työvoimaministeriön tilasto työttömistä työnhakijoista, mutta sekään ei ole esimerkiksi huomioon kaikkia työttömyyseläkkeeseen saajia. Sitä paitsi juoksevan työvoimatutkimuksen ulkopuolelle jäävät ns. piilotyöttömät, joita syksyllä 1983 oli 50 000.

Osa-aikatyöllisiä, jotka tekivät työtä 1 - 29 tuntia viikossa, oli viime vuonna 201 000. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta 4 000:lla.

Työvoima 1984

☐ Työvoima	2 572 000
☐ Työllisiä	2 413 000
☐ Osa-alkatyöllisiä	201 000
☐ Työttömiä	158 000
☐ Ylitöitä tehneet	204 000
☐ Sivutöitä tehneet	148 000

Teollisuus vähensi väkeä

Työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrä teollisuudessa supistui viime vuonna 0,9 prosenttia. Teollisuudessa tehtyjen työpäivien määrä väheni 3,3 prosenttia ja tehtyjen työtuntien määrä 1,5 prosenttia.

Työvoima supistui myös maan- ja metsätaloudessa sekä rakennustoiminnassa. Sen sijaan kaupan, liikenteen, rahoitustoiminnan ja palvelujen työvoima ja työtunnit kasvoivat. Myös koko kansantaloudessa työllisten määrä kasvoi. Kasvu oli 23 000 henkilöä.

□ — Keskustelu on yksipuolista.

POHJANPOIKA

Pelkää piruilua

Työtön piru luki Siirtomaan Suomessa työmarkkinaherrojen eli työvoiman ostajien ja myyjien yhteisesti kirjoittamaa työvoimapolitiikkaa raamattua.

Monissa tupo-liturgiassa hienotuneesta työmarkkinaherpeasta valkeni lopulta Etelä-Suomen teollisuuden evankeliumi, joka julisti ilosanoma: Tulaa minun tyköni, te isovai- set.

— Ääni on Viinaseen ja Hännisen, mutta kädet Somerron ja Relanderin, päivitteli piru.

Työmarkkinajärjestöjen yhteinen toimitsija eli konsensuliti ilmestyi näyttöpäätteeseen ja puhui enkelin kielellä.

— Sinähän luet sitä kuin Yleisradion toimittaja Tasavallan presidentin vanhentunutta lausuntoa. Har- rastat itsekihoitusta. Hyi sinua!

— Mutta niin tässä munkkiläti- nan keskellä seisoo. Työllistämistuki

lopetettava. Työssäolevatkin kortis- toitava. Työnvälitys palvelemaan työnantajia. Ja nuoret orientoitava. Yhtä pakkosirtoa kaikki tyynti.

— Kaikki perustuu valinnan va- pauteen. Vapaan maan vapailta työ- markkinoilla jokainen saa vapaasti valita tehtänsä ja asumalähönsä, sanoi konsensuliti.

— Niin. Jostakin Pii-Suomesta. Mutta minä en millään haluaisi läh- teä. On kotiseutu mulla täällä... hy- räili piru.

— Tuo on pelkkää piruilua. Ei ihminen elä kotiseudulla. Siihen tar- vitaan tehdas.

— Joo. Sano niille herroille, että tuovat sen tehtaan tänne.

— Höpsit! Teollisuutemme kilpai- lukyky ja ulkomaankauppa... kiitthi konsensuliti.

— Ja maailmanmarkkinahinnat, EEC ja Suomen tulevaisuus, SYP ja Kansallis-osake-pankki, lisäsi piru.

— Juuri niin! Kansantaloutemme ei kestä, ellemme ajattele Suomea jakamattomana kokonaisuutena, joka kokooa kaikki voimavarat...

— Kehitysalueilta pois, ulkomail- le ja ilmaisiin osakeantehiin. Johan nuo kapitalistien tavut tiedetään, hy- mähti piru.

— Sinä olet sitten toivotonnan vanhanaikainen. Rupeat varmaan- kin puhumaan kohta luokkataiste- lusta, huokasi konsensuliti.

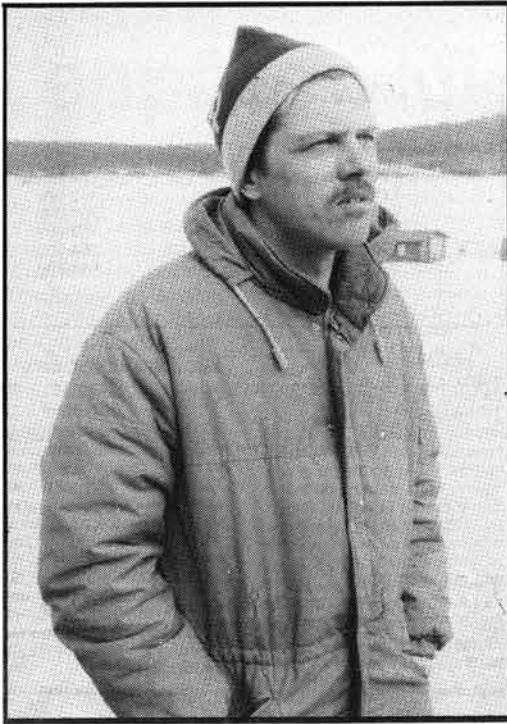
— Lähetä piti.

— Mistä sitten? Karvalakkilähe- tystöstäkö?

— Ehei. Tuli mieleen, että jospa pantaisiin kerrasta poikki.

— Poikki? Mikä?

— Tämä Suomi. Ii-tai Oulujoesta. Tekisimme Lapin tasavallan ja ru- peaisimme käymään mekin ulko- maankauppa. Myös etelän suun- taan.

□ Jos hallitus rikkoo näin törkeästi perustuslakia työttömien kohdalla niin kai työttömällä on oikeus tulla vaikka pommien kanssa valtioneuvostoon, sanoo Tuomo Waara.

Työttömyyskorvaukset viipyvät

”Mitä Helvetin hommaa tämä on?”

Viime sykeystä työttömänä ollut pellolainen Tuomo Waara kirollee vihaisesti ja sydämensä pohjasta.

— Kahteen kuukauteen ei ole tullut työttömyyskorvauksia. Pitääkö tässä ruveta rakentamaan pommeja ja lähteä niiden kanssa valtioneuvostoon.

Tuomolla on kaksi alaikäistä lasta. Vaimo on ollut tilapäistyössä, mikä on pelastanut joten kuten perheen talouden. Mutta vaimonkin työt loppuvat perjantaina 28.2.

— Sitten ollaankin molemmat korttiossa. Eikä korvauksista ole tietoaakaan. Mitä helvetin hommaa tämä oiken on, Tuomo ihmettelee.

Tuomo soitti ammattiliiton, Maaseututyöväen liiton työttömyyskassalle korvausten viipymisestä. Sieltä valiteltiin, että uusi työttömyysturvalaki tuli niin äkkii eikä ole

tarpeeksi työvoimaa korvausten laskemisesta selviämiseen.

— Itse puheenjohtaja Ihalainen minua lohdutteli ja tarjoii sympatiaa, kertoo Tuomo.

— Olisivat palkanneet lisää väkeä ruuhkan selvittämiseen, hän arastelee.

Viipymisen syyksi sanottiin työttömyyskassasta myös se, että Tuomon verotodistus, jota kassa oli pyytänyt Pellon verotoimistosta 12.2., ei ollut kassaan tullut.

Tuomo soitti Pellon verotoimistoon. Siellä ei tiedetty mitään lähettämispöytästä. Tuomo komensi verovirkailijaa lähettämään äkkii veropaperin Helsinkiin.

— Näin ne työttömän asiat byrokratian rattaissa makaa, ellei itse pane vauhtia. keksivät vielä tuon korvauksen verottamisenkin, joka vain mutkistaa asioita, Tuomo sanoo.

Tuomo ei ole poikkeustauspa. Korvausten viipymisestä kärsivät Lapissakin tuhannet työttömät.

Perustuslaki voimaan

SKDL:n kansanedustajien vaatimukselle hallituksen asettamisesta valtakunnanoikeuteen Tuomo antaa täyden tuen.

— Se oli erittäin tärkeä teko. Nyt on yhdestoista hetki huomata mihiin ollaan työttömyyden suhteen menossa. Työttömät odottavat ja kirollevat mielessään. Eivätkä ne pommihaittoajatuksetkaan aina kaukana ole, sanoo Tuomo.

— Kun kerran perustuslaki on sellainen, niin sitä on hallituksenkin noudatettava. Ei sillä ole mitään erivapauksia lain rikkomiseen.

— Ja jos oikeusviranomaiset eivät ryhdy mihinkään toimiin perustuslain voimaansattamiseksi, niin kai meillä työttömällä on silloin oikeus lähteä vaikka pommien kanssa valtioneuvostoon, pohtii Tuomo.

Kajaani

Perustettiin toimikunta

Kajaaniin perustettiin tiistaina 12.3. työttömien toimikunta parinkymmenen työttömän voimin. ”Jo oli aikakin”, väki kommentoi perustamispäätöstä. Toimikunta päätti kevään toiminnan suuntaviivat ja valitsi ”toimihenkilöt”, nökkämiehen Esko Kosonen.

Kokouksessa Jukka Luuti n eselsi työttömien valtakunnallista toimintakampanjaa ”Perustuslain rikkojat vastuuseen – työtä kaikille”. Kajaanilaiset päättivät aloittaa heti nimienkeruun adressiin sekä ottaa Karenssisanomija myyntiin. Huhtikuulla järjestetään työttömyyskäräjät.

Työttömät keskustelivat vilkkaasti monista työttömiä painavista kysymyksistä: työttömyysturvan heikkouksista, pakkomuutosta ja hallituksen vastuusta työllistämässä. Kokous katsoi yksimielisesti oikeaan osuneeksi hallituksen saattamisen valtakunnanoikeuteen perustuslain työllistämismuutoksen rikkomisesta.

Huolimatta synkistä tulevaisuudennäkymistä kajaanilaisten työttömien porukassa tuntui olevan roppakaupalla taistelutahtoa. — Tästä se lähtee työttömien toiminta nousuun Kajaanissa, oli kokouksen vankka mielipide.

□ Kajaanilainen työtön Seppo Leinonen pudotettiin pois päivärahalta, koska vaimo ansaitsi 50 penniä liikaa.

Viisikymmentä penniä vei työttömyyskorvauksen

Yksi työttömyysturvan epäkohtia on se, että puolison tulot voivat viedä työttömän päivärahat kokonaan. Tulorajat ovat alhaalla eikä niistä jousteta. Tästä on korvaat kokemukset Seppo Leinonella; kajaanilaisella työttömällä.

Leinonen on vuoden 1979 jälkeen ollut melkein koko ajan työttömänä. Mies pantiin todella tiukalle parin työttömyysvuoden jälkeen, kun häneltä otettiin työttömyyskorvaus kokonaan pois.

— Päivärahat vietiin, kun vaimon tulot ylittivät säädetty tulorajat 50 pennillä. Ei siinä mitään valitukset auttaneet. Toista vuotta jouduin olemaan ilman minkäänlaisia korvauksia, vaimon pienen palkan varassa.

Työttömällä on joskus tuurintynkääkin. Leinonen pääsi kesinä -83 ja -84 TVL:n hommiin, puoli vuotta työelämässä tuli täyteen ja mies pääsi kassalinjalle. Enää eivät vaimon tulot työttömyyskorvauksen vaikeuta.

— Kyllä työttömiä kuritetaan jos minkälaisilla konsteilla. Ja huonompaan suuntaan ollaan menossa, sitähän se STK:n ja SAK:n yhteinen paperikin lupaillee.

— Nyt on työttömien lähdeittävä isolla porukalla liikkeelle asiotaan ajamaan. Täällä Kajaanissa pistetään pystyyn työttömien toimikunta. Mukaan vain kaikki työttömät ikään, sukupuoleen tai väriin katsomatta, Seppo Leinonen kehottaa.

Kotkan työttömät:

Mussalon sataman ja lannoitetehtaan rakentaminen käyntiin!

Suomessa on käynnissä noususuhdanne. Samanaikaisesti on työvoimaministeriön tilastojen mukaan runsaat 205 000 työtöntä, mikä on noin 8 000 työtöntä enemmän kuin edellisen vuoden 1979 tammikuun ennätys. Määrä koostuu 160 000 työttömästä ja 45 000 työttömyyskortistosta siirretystä työttömyyseläkeläisestä.

Työttömyyteen on Suomessa sopeuduttu. Tämä on ymmärrettävää työnantajien osalta. Heille työttömyys on edullista. On käytettävänä riittävä työvoimareservi, työssäkäyvät pysyvät nöyrinä, palkkataso pysyy alhaisena, voidaan lisätä hios-tusta ja yhteiskunnalta voidaan kiristää lisää etuisuuksia työttömyyteen vedoten.

Työttömyys on kaikkien työ-tätekevien etujen vastaista. Eri-tyisen ankaraa työttömyys on työttömälle, mutta se alentaa välillisesti kaikkien työ-tätekevien elintasoja ja heikentää heidän mahdollisuuksiaan taistella parempien elinolosuhteiden puolesta.

Työttömyys voidaan poistaa. Tekemätöntä työtä on runsaas-

ti, esim. Kotkassa vallitsee an-kara pula vuokra-asunnoista. Työttömyyttä poistaa myös työ-ajan lyhentäminen ja eläkeikä-rajan alentaminen.

Annamme tukemme Kotkas-sa tehdyille aloitteille ja esityk-sille Mussalon sataman raken-tamisen aloittamisesta, maa-kaasua käyttävän valtion lan-noitetehtaan rakentamisesta,

viljatransiittoliikenteen saamis-ta Kotkan sataman kautta kul-kevaksi ja Loviisan atomivoi-malan kolmannen vaiheen aloittamisesta.

Kotkassa 21.2.1985
Kotkan Työttömät

Tampereen työttömät vetoavat:

Älä tee ylitöitä

Tampereen työttömien tie-dotustoimikunta vetoaa kaik-kiin luottamusmiehiin sekä vie-lä työpaikkansa säilyttäneisiin työläisiin ylitöiden ehdottoman lopettamisen puolesta.

Työttömät kysyvät: "Teet-tääkö työnantajasi luonnolli-sen poistuman kautta vapaaksi jäävät työt työtähtä kiristämäl-lä tai ylitöinä?" Vaatikaa tilalle aina uusi työntekijä.

Jos esimerkiksi teet 4 tuntia viikossa ylitöitä vuoden ajan, olet vienyttä työttömältä noin vii-den viikon työpaikan. Mutta si-nähän et ole yksin ylitöissä, si-nullahan on myös työtoverisi siellä. Ehkä koko osasto tai ko-ko tehdas tekee ylitöitä. Laske-pa, paljonko silloin menee työt-ömiltä työpaikkoja!

Ylitöistäsi sinä maksat 50 % veroa ja saat vielä lopullisessa verotuksessa reilun mätkäytyk-sen.

Kannattaako sinun pilata ter-veytesi ja hermosi ylitöissä, kun se samalla aiheuttaa kärsimystä monille työttömille ja heidän perheilleen. Muista, että ay-lii-ke taisteli 8 tunnin työpäivän ja nyt on suuntaus vieläkin lyhy-empään työaikaan. Miksi siis ylitöitä, kysyvät Tampereen työttömät.

Oulun työttömät paheksuvat viivytyksiä

Oulun työttömät vaativat hy-tyvistä viivästyneiden työttö-myyskorvausten aiheuttamista menetyksistä.

Työttömien toimikunnan kannanotossa sanotaan rästiin jääneiden maksujen aiheuttavan mm. lyhytaikaisten laino-ten tarvetta, joiden korkome-not jäävät rasittamaan työttö-mien muutenkin niukkaa toi-meentuloa.

Uuden työttömyysturvain soveltamisesta aiheutui useissa työvoimapiireissä viivästyisiä työttömyyskorvausten maksami-sissa.

"Työttömyyspäivärahat ovat muutenkin niin mitättömän pie-net, että niillä ei selviä edes nor-maalisti maksupäivästä toiseen. Nyt monien päivärahat ovat pa-hasti myöhässä, joten jokapäi-väinen toimeentulo vaarantuu, todetaan Oulun työttömien lau-sunnossa, jossa paheksutaan jyrkästi virkakoneiston aiheut-tamaa viivästystä.

Tuumaavat ja pohtivat

Kapitalistinen talousjärjes-telmä ja sen työttömyyden kirot tulivat mieleeni, kun luin erään työttömän nuoren kirjoituksen: häntä painaa puute ja pelko. Kirjoituksesta päätellen tämä nuori oli yksi niistä tuhansista työttömistä, jotka viime edus-kuntavaaleissa uskoivat SMP:n johtomiesten lupauksiin – kuin-ka he, jos kansa heitä äänestää, asettavat kaikki rötösherrat teo-istaan vastuuseen ja lopettavat työttömyyden 6 kuukaudessa.

Sanon teille kaiken ikäiset työttömät: ei ole olemassakaan suurempaa rötösherraa kuin se, joka ääniä saadakseen lupaa, mutta ei kuitenkaan täytä lu-paustaan, vaan käyttää toisten häntä omaksi hyväkseen. Eihän voi olla kapitalistisessa järjes-telmässä sellaista herraa, joka työttömyyden lopettaa, jollei-vät työttömät ja työläiset itse si-tä tee.

Muuten työttömyys vaan jat-kuvasti lisääntyy. Sehän käy il-mi joka päivä. Milloin mikin firma lopettaa toimintansa ja lop-putilittää niin ja niin paljon työ-läisiä tai sitten panee pakkolo-malle toistaiseksi.

Miten sitten herrat tätä työt-tömyyttä poistavat? En malta tässä olla tuomatta esiin kahta "arvovaltaista" esitystä, jotka jätän työttömien itsensä rat-kaistaviksi: kumpi paremmin poistaa työttömyyttä.

Kansanedustaja Kalevi Mat-tila (kesk) ehdotti, että kutsut-taisiin pohjoisten maakuntaliit-tojen, seutukaavaliittojen ja kansanedustajien tuumausse-minaari työttömyyden torjumi-seksi. Toinen esitys oli, että työ-voimaministeri Leppänen tulee asettamaan asiantuntijoita poh-timaan, mistä jätetään maassam-me oleva pitkäaikainen korkea työttömyys.

Harkitkaapa nyt työttömät: kumpi poistaa paremmin työt-tömyyttä – tuumaaminen vai pohtiminen.

EERO KLEMENTTI,
Oulu

Työtä ja turvaa työttömälle!

Työttömyys yhteiskunnal-lisena ilmiönä, suomalaisen yhteiskunnan sairautena, on jäämassa pysyväksi olotilak-si. Konsensus-hengen läpi-löymät päättäjät eivät piittaa työttömien ahdingosta. Töitä ei järjestetä vaikka mahdolli-suuksia olisi vaikka kuinka paljon. Toisaalta työttömyys-turvan aukkoja ei suostuta poistamaan.

Työttömyysturvauudis-tukseen, josta kirjailija Väino Linna totesi osuvasti että "se merkitsee nylkemisen al-kua", sisältyy lukuisia heik-kouksia ja puutteita. Verolle-pano on merkittävä huonon-nus.

Muita ovat ns. pakkomuut-topykälä, jonka seurauksena alle 50-vuotias työtön joutuu jättämään kotikuntansa tai menettää korvauksen. Am-mattisuoja heikennettiin oleellisesti. Lyhennettyä työ-päivää tekevien asemaa ei riittävästi korjattu. STK:n masinoima "periaate" "työ-markkinoiden käytävissä olo" on nyt laillistettu.

Työvoimatoimikunnan lausunto muutettiin työttö-myyskassaa sitovaksi. Tä-män arvioidaan johtavan tu-hansien työttömien jäämi-seen vaille työttömyysturvaa tai ainakin jutumista erilais-ten karensien piiriin.

Lain 8. pykälään kirjattu 8 viikon työssäoloehto tarjoaa uuden uloslyöntiperusteen koko työttömyysturvian pii-timään määrämättömäksi ajak-si. Ammattikurssilaisen kou-lutustuki on tämän vuoden alusta veronalaista tuloa.

Työtä työttömälle – työttö-myysturvian heikkoudet on postettava!

KAUKO IKÄLÄINEN
Kotkan työttömien toimikunta

Hallitus unohtanut työttömät

Kuten koko Pohjois-Suomes-sa, on myös Iissä työttömiä hir-veä määrä. Nuoria alle 25-vuo-tiaita on heistä lähes kolman-nes. Työttömyysaste on Iissä yli 17 %. Monet iläiset saavat lei-pänsä kausiluontoisilta aloilta. Työttömyyden kohdatessa työt-tömyyskorvaus on heikko. Kaikkein pahiten työttömyys-turvauudistus koettelee pitkäai-kaistyöttömiä.

Me työttömät emme hyväksy hallituksen, työnantajajärjestö-ten ja SAK:n johdon pyrkimyksiä nostaa yritysten edut ensiti-lalle työllisyysasioiden hoidos-sa. Hallitus on unohtanut työt-tömyyden hoidon, sen vähentä-misen ja poistamisen silittäes-sään suuryritysten päänahkaa.

Perustuslain mukaan Suo-men kansalainen saa itse valita asuinpaikkansa, ja valtiovallan tehtävänä on tarvittaessa järjes-tää mahdollisuus tehdä työtä toimeentulon turvaamiseksi. Toivottavasti asia on pian näin, kuten perustuslaki velvoittaa, kaikilla työttömillä, Iissäkin.

TIMO HAAPANIEMI
li

KIRJE RAKKAALLENI

Rakkaani lupasin sinulle kerran, että lähtisimme lomalle. Kävisimme teatterissa – ja pitäisimme hauskaa. Nyt en voi sillä olen työtön – ei ole rahaa. Taistelen nyt tovereitteni rinnalla – työttömien oikeudesta TYÖHÖN. – ihmisarvoiseen elämään. Rakkaani uskon voittoomme sillä – En ole yksin Myös toverini tervehtivät sinua Rakkaani. – Tulevaisuus on meidän. Me taistelemme voittoon.

Mauri Parkkila
Ruukki

KITOS
Kotkan työttömien toimikunnalle
hyvästä makkarasopasta ja KELA:n virkailijoille Leena Koukkulalle ja Jorma Koivisto-lle alustuksista.
Työttömyys on tosi häpeä yhteiskunnalle.
Työttömälle ihmiselle se on suuri onnettomuus.
Juttutapakokouksen osanot-tajien puolesta:
Lauri Saatsi, Pentti Hirvo-nen, Kauko Ikäläinen

Näin toteutetaan työttömien pakkosiirto

SAK:n huippujohdon ja työnantajien yhteinen "työvoimapolitiittinen" muistio antaa käytännön neuvoja työttömien pakkosiirtojen toteuttamiseksi.

Pakkomuutto-muistion punaisena lankana on rautainen oivallus: Kun resurssit viedään kehitysalueilta, lähtee sieltä ihminenkin.

SAK:n puheenjohtajien Pertti Viinänen ja Olavi Hänninen sekä STK:n toimitusjohtajan Pentti Somerron ja TKL:n toimitusjohtajan Timo Relanderin allekirjoittamassa muistiossa on useita kohtia, joita on kauhisteltu.

STK:n ja TKL:n turismin ymmärtää. Mutta mitä tekemistä kehitysaluevastaisuissa herraporukassa on SAK:illa?

Lähtökohana "työvoimapula"

Vaikka muistio toteaa vallitsevan suurtyöttömyyden, se ei kui-

tenkaan lähde liikkeelle työllisyyssongelmasta vaan siitä, että "työvoiman puute on jarruttanut tuotannon kasvua".

Muistio esittääkin toimenpiteitä, joiden avulla "viranomaiset, yritykset ja ammattiyhdistysliike voivat edistää aktiivista työvoimapolitiikkaa".

Käytännössä se tarkoittaa kehitysalueiden työttömien siirtämistä työn ääreen vaikka toiselle puolelle Suomea teollisuuden tarpeiden mukaan.

Kaikki kortistoihin

Muistio esittää ensitöiksi kaikkien työntekijöiden, myös työssäolevien, kortistointia työvoimatoimistoihin, "jotta työnvälityksen käyttö rekrytointikeinona tulisi yrityksille tarkoituksenmukaisemmaksi".

Työnvälittäjät palvelemaan työnantajia

Muistiossa vaaditaan myös työnvälitystoimintaa muutetta-

□ Tuttu konsensu-seurue.

vaksi siten, että se palvelisi entistä enemmän työnantajia.

"Työnvälitysvirkailijat joutuvat myös suorittamaan työttömyysturvaa ja työllisyyden hoitoon liittyviä tehtäviä, jotka käytännön syistä ovat usein etusijalla työpaikkojen välittämisen kärsivä ajanpuutteesta", valittaa työnantajien ja SAK:n muistio.

Herrojen, Somerron ja kumppaneiden mielestä työvoimaneu-

voja pitäisi myös kouluttaa nykyistä enemmän juuri työnvälittämiseen. Työttömyysturvasta ei niin väliä.

Työllistämistuen romutus

Rajuimmat vaatimukset koskevat työllistämistukijärjestelmän romuttaminen niin, että lopulta vain ns. työrajoitteiset ja

vammaiset olisivat tuen piirissä.

"Erilaisia työllistämiskimuotoja vähentämällä ja niitä koskevia säännöksiä yksinkertaistamalla on vapautettava resursseja työnvälitystyöhön ja muihin työvoimapalveluihin työvoimatoimistoissa. Työllistämistuet on kohdistettava vaikeasti työllistyviin kuten työrajoitteisiin", sanotaan muistion sivulla 5.

... jatkuu sivulla 8

Kuuden viikon karenssi

Pakkomuutto pykälä käytössä

Kajaanilainen nuori työtön Olavi Leinonen on karulla tavalla saanut kokea, mitä uuden työttömyysturvalain pakkomuuttopykälä käytännössä merkitsee.

Leinonen kävi omaaloitteisesti Helsingissä asti neuvottelemassa työpaikasta. Työnantajan tarjoamat työehdot ja asunto olivat niin kehnot, että Leinonen jouti palaamaan Kajaaniin. Työvoimatoimikunta palkitsi työttömän oma-aloitteisuuden kuuden viikon karensilla.

Jokavuotinen työttömyys, joka tänä talvena alkoi lokakuussa, pani hakemaan työtä Helsingistä.

Pääsimme työnantajan kanssa sopimukseen vain pakkasta, päiväraha- ja matkakorvauskytymykset jäivät auki. Työnantajan tarjoama asunto oli ahdas ja niin kallis, että tienestit olisivat menneet pakkasen puolelle. Leinonen kertaa työnhakumatkan epäonnistumisen syitä.

Kajaanin työvoimatoimikunta ei kuitenkaan hyväksynyt sitä, että työtön ei alistunut helsinkiläisrynderin saneluun. Leinonelle työtön kuuden viikon karenssi työttömyysturvalain pakkomuuttopykälän perusteella.

"Sopiva asunto maksoi 100 mk/m²"

Työvoimatoimikunta perustelee 31.1. tekemäänsä päätöstään näin: "Hakija on kieltäytynyt työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjotusta pysyväisluonteisesta toimeentulon turvaavasta koeaikatyöstä, kun uudella paikkakunnalla kohtuullisin ehdoin on ollut saatavissa sopiva asunto".

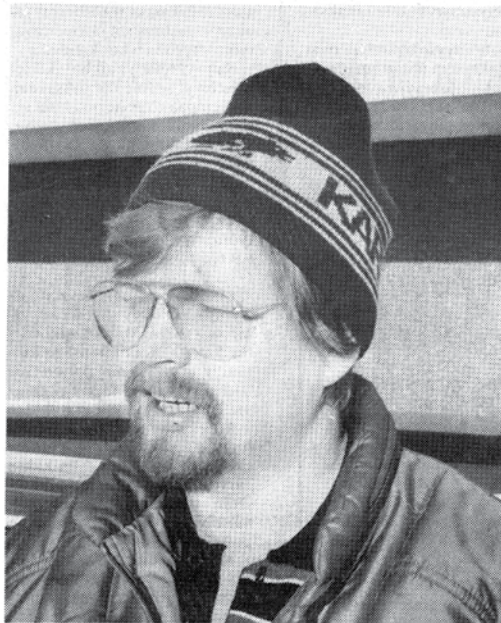
Olavi Leinonen huomauttaa, että rakennusalalla ei ole "pysyväisluonteista" töitä. Hänen mielestään karenssipäätöksen väite asunnon "sopivuudesta" ja "kohtuullisista ehdoista" on uskomattoman törkeä.

- Työnantaja tarjosi viidelle miehelle yhteistä kerrostalo-asuntoa. Asumisalaa oli 7,5 neliötä pekkaa päälle. Kun joka mies maksaa asumisesta 800 markkaa kuussa, kohoaa neljän kuukauden yli 100 markkaan! Tämä on sopivaa ja kohtuullista, kysyy Leinonen.

Tarjottu asunto oli lisäksi niin huonokuntoinen, että se olisi vaatinut välitöntä remonttia.

Työnantajan saneluvaltaa lisätään

Kajaanilaisen työttömän kokemuksista tulee vaarallinen ennakkotapaus, mikäli KTV:n työttömyyskassa tekee päätöksensä työvoimatoimikunnan lausunnon mukaisesti. Ja näinhän sen on uuden lain mukaan tehtävä.

Työvoimatoimikunnan omaksuma laintulkinta vahvistaa työnantajan saneluvaltaa. Jos työtön ei hyväksy huonoja työehtoja, työnantaja ilmoittaa työvoimaviranomaisille, että tarjottua työtä ei ole otettu vastaan. Seurauksena on karenssi; työtön on puun ja kuoren välissä.

Toisaalta lakiin sisältyvät vaatimukset asunnon sopivu-

udesta ja kohtuullisista ehdoista mitätöidään täysin. Käytännössä työ olisi otettava vastaan, oli asunto uudella paikkakunnalla tasoltaan ja hinnaltaan millainen hyvänsä. Uusi työttömyysturvalaki pönkittää näin myös vuokratkiskontaa.

Olavi Leinonen ihmettelee työvoimaviranomaisten toimintaa. Leinonen oli yhteydessä

työvoimatoimistoon jo ennen matkaansa varmistaessaan matka-avustuksen saannin. Hänelle ei kerrotu mitään karenssin joutumisen mahdollisuudesta.

- Pahasti pelkään, että melkein kaikki nuoret työttömät rakennusalalla outuivat vielä kokemaan saman kuin minä, Leinonen ennustaa. Hän kehoittaa kaikkia työttömiä otamaan tarkoin selvää uuden lain sisällöistä, etteivät he tiedättömyyttään joudu puhdistetuiksi kortistoihin.

"En alistu päätökseen"

Olavi Leinosella on edessään tiukat ajat. Velkaa on jo nyt, kun alkuvuoden työttömyyskorvaus on yhä saamatta. Karenssin jälkeen rahaa on tulossa vasta loppukevällä. - Ruuasta on pakko tinkiä. Moni ei usko, että Suomessa kuritetaan ihmisiä nällällä vielä vuonna -85. Näin kuitenkin tapahtuu monen työttömänkin kohdalla, Leinonen toteaa.

Tämäkään ei vielä riitä rangaistukseksi työttömälle, joka ei nöyrysty työnantajan edessä. Jos Olavi Leinoselle nyt tarjotaan työpaikkaa, josta hän joutuu kieltäytymään, edessä on putoaminen kokonaan työttömyysturvan ulkopuolelle. Ja taikainpääsy on todella vaikeaa. Leinonen ei aio alistua työvoimatoimikunnan ratkaisuun. Heti kun työttömyyskassalta tulee päätös, lähtee valitus työvoimaministeriöön.